

## Annexure-6

### GUIDANCE NOTE - DO's AND DON'Ts FOR TRADING ON THE EXCHANGE(S) FOR INVESTORS

#### BEFORE YOU BEGIN TO TRADE

1. Ensure that you deal with and through only SEBI registered intermediaries. You may check their SEBI registration certificate number from the list available on the Stock exchanges [www.exchange.com](http://www.exchange.com) and SEBI website [www.sebi.gov.in](http://www.sebi.gov.in).
2. Ensure that you fill the KYC form completely and strike off the blank fields in the KYC form.
3. Ensure that you have read all the mandatory documents viz. Rights and Obligations, Risk Disclosure Document, Policy and Procedure document of the stock broker.
4. Ensure to read, understand and then sign the voluntary clauses, if any, agreed between you and the stock broker. Note that the clauses as agreed between you and the stock broker cannot be changed without your consent.
5. Get a clear idea about all brokerage, commissions, fees and other charges levied by the broker on you for trading and the relevant provisions/ guidelines specified by SEBI/Stock exchanges.
6. Obtain a copy of all the documents executed by you from the stock broker free of charge.
7. In case you wish to execute Power of Attorney (POA) in favour of the Stock broker, authorizing it to operate your bank and demat account, please refer to the guidelines issued by SEBI/Exchanges in this regard.

#### TRANSACTIONS AND SETTLEMENTS

8. The stock broker may issue electronic contract notes (ECN) if specifically authorized by you in writing. You should provide your email id to the stock broker for the same. Don't opt for ECN if you are not familiar with computers.
9. Don't share your internet trading account's password with anyone.
10. Don't make any payment in cash to the stock broker.
11. Make the payments by account payee cheque in favour of the stock broker. Don't issue cheques in the name of sub-broker. Ensure that you have a documentary proof of your payment/deposit of securities with the stock broker, stating date, scrip, quantity, towards which bank/ demat account such money or securities deposited and from which bank/ demat account.
12. Note that facility of Trade Verification is available on stock exchanges' websites, where details of trade as mentioned in the contract note may be verified. Where trade details on the website do not tally with the details mentioned in the contract note, immediately get in touch with the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchange.
13. In case you have given specific authorization for maintaining running account, payout of funds or delivery of securities (as the case may be), may not be made to you within one working day from the receipt of payout from the Exchange. Thus, the stock broker shall maintain running account for you subject to the following conditions:
  - a) Such authorization from you shall be dated, signed by you only and contains the clause that you may revoke the same at any time.
  - b) The actual settlement of funds and securities shall be done by the stock broker, at least once in a calendar quarter or month, depending on your preference. While settling the account, the stock broker shall send to you a 'statement of accounts' containing an extract from the client ledger for funds and an extract from the register of securities displaying all the receipts/deliveries of funds and securities. The statement shall also explain the retention of funds and securities and the details of the pledged shares, if any.
  - c) On the date of settlement, the stock broker may retain the requisite securities/funds towards outstanding obligations and may also retain the funds expected to be required to meet derivatives margin obligations for next 5 trading days, calculated in the manner specified by the exchanges. In respect of cash market transactions, the stock broker may retain entire pay-in obligation of funds and securities due from clients as on date of settlement and for next day's business, he may retain funds/securities/margin to the extent of value of transactions executed on the day of such

settlement in the cash market.

- d) You need to bring any dispute arising from the statement of account or settlement so made to the notice of the stock broker in writing preferably within 7 (seven) working days from the date of receipt of funds/securities or statement, as the case may be. In case of dispute, refer the matter in writing to the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchanges without delay.

- 14. In case you have not opted for maintaining running account and pay-out of funds/securities is not received on the next working day of the receipt of payout from the exchanges, please refer the matter to the stock broker. In case there is dispute, ensure that you lodge a complaint in writing immediately with the Investors Grievance Cell of the relevant Stock exchange.
- 15. Please register your mobile number and email id with the stock broker, to receive trade confirmation alerts/ details of the transactions through SMS or email, by the end of the trading day, from the stock exchanges.

#### **IN CASE OF TERMINATION OF TRADING MEMBERSHIP**

- 16. In case, a stock broker surrenders his membership, is expelled from membership or declared a defaulter; Stock exchanges gives a public notice inviting claims relating to only the "transactions executed on the trading system" of Stock exchange, from the investors. Ensure that you lodge a claim with the relevant Stock exchanges within the stipulated period and with the supporting documents.
- 17. Familiarize yourself with the protection accorded to the money and/or securities you may deposit with your stock broker, particularly in the event of a default or the stock broker's insolvency or bankruptcy and the extent to which you may recover such money and/or securities may be governed by the Bye-laws and Regulations of the relevant Stock exchange where the trade was executed and the scheme of the Investors' Protection Fund in force from time to time.

#### **DISPUTES/ COMPLAINTS**

- 18. Please note that the details of the arbitration proceedings, penal action against the brokers and investor complaints against the stock brokers are displayed on the website of the relevant Stock exchange.
- 19. In case your issue/problem/grievance is not being sorted out by concerned stock broker/sub-broker then you may take up the matter with the concerned Stock exchange. If you are not satisfied with the resolution of your complaint then you can escalate the matter to SEBI.
- 20. Note that all the stock broker/sub-brokers have been mandated by SEBI to designate an e-mail ID of the grievance redressal division/compliance officer exclusively for the purpose of registering complaints.

परिशिष्ट-6

मार्गदर्शक सूचना - गुंतवणूकदारांसाठी एक्सचेंज (एस) वर व्यापार करण्यासाठी करा आणि करू नका

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| तुम्ही व्यापार सुरू करण्यापूर्वी                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <div>1. तुम्ही फक्त SEBI नोंदणीकृत मध्यस्थांशी आणि त्यांच्यामार्फत व्यवहार करता याची खात्री करा. स्टॉक एक्सचेंज <a href="http://www.exchange.com">www.exchange.com</a> आणि SEBI वेबसाइट <a href="http://www.sebi.gov.in">www.sebi.gov.in</a> वर उपलब्ध असलेल्या यादीतून तुम्ही त्यांचा SEBI नोंदणी प्रमाणपत्र क्रमांक तपासू शकता.</div> <div>2. तुम्ही KYC फॉर्म पूर्णपणे भरल्याची खात्री करा आणि KYC फॉर्ममधील रिक्त फील्ड हटवा.</div> <div>3. तुम्ही सर्व अनिवार्य दस्तऐवज वाचले असल्याची खात्री करा उदा. अधिकार आणि दायित्वे, जोखीम प्रकटीकरण दस्तऐवज, धोरण आणि स्टॉक ब्रोकरचे प्रक्रिया दस्तऐवज.</div> <div>4. तुम्ही आणि स्टॉक ब्रोकर यांच्यात सहमती असल्यास स्वैच्छिक कलमे वाचा, समजून घ्या आणि नंतर त्यावर स्वाक्षरी करा. लक्षात घ्या की तुम्ही आणि स्टॉक ब्रोकर यांच्यात मान्य केलेली कलमे तुमच्या संमतीशिवाय बदलता येणार नाहीत.</div> <div>5. सर्व ब्रोकरेज, कमिशन, फी आणि ब्रोकरने ट्रेडिंगसाठी तुमच्यावर लावलेल्या इतर शुल्कांची स्पष्ट कल्पना मिळवा.<br/>SEBI/स्टॉक एक्सचेंजद्वारे निर्दिष्ट केलेल्या संबंधित तरतुदी/ मार्गदर्शक तत्त्वे.</div> <div>6. स्टॉक ब्रोकरकडून तुम्ही अंमलात आणलेल्या सर्व कागदपत्रांची एक प्रत विनामूल्य मिळवा.</div> <div>7. जर तुम्हाला स्टॉक ब्रोकरच्या नावे पॉवर ऑफ अॅटोर्नी (POA) कार्यान्वित करायची असेल तर, त्याला तुमची बँक चालवण्यास अधिकृत करून आणि डीमॅट खाते, कृपया या संदर्भात सेबी/एक्सचेंजने जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वांचा संदर्भ घ्या.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| व्यवहार आणि सेटलमेंट्स                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <div>8. जर तुम्ही लिखित स्वरूपात विशेषतः अधिकृत केले असले तर स्टॉक ब्रोकर इलेक्ट्रॉनिक कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स (ECN) जारी करू शकतो. त्यासाठी तुम्ही तुमचा ईमेल आयडी स्टॉक ब्रोकरला द्यावा. तुम्ही संगणकाशी परिचित नसल्यास ECN ची निवड करू नका.</div> <div>9. तुमच्या इंटरनेट ट्रेडिंग खात्याचा पासवर्ड कोणाशीही शेअर करू नका.</div> <div>10. स्टॉक ब्रोकरला रोख रक्कम देऊ नका.</div> <div>11. स्टॉक ब्रोकरच्या नावे खाते प्राप्तकर्ता चेकद्वारे पेमेंट करा. सबब्रोकरच्या नावाने धनादेश देऊ नका. तुमच्याकडे स्टॉक ब्रोकरकडे सिक्युरिटीजचे पेमेंट/जमा केल्याचा कागदोपत्री पुरावा आहे याची खात्री करा, तारीख, स्क्रिप, प्रमाण, कोणत्या बँक/डीमॅट खात्यात असे पैसे किंवा सिक्युरिटीज जमा केले आहेत आणि कोणत्या बँक/डीमॅट खात्यातून जमा केले आहेत.</div> <div>12. लक्षात ठेवा की ट्रेड व्हेरिफिकेशनची सुविधा स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर उपलब्ध आहे, जिथे कॉन्ट्रॅक्ट नोटमध्ये नमूद केलेल्या व्यापाराच्या तपशीलांची पडताळणी केली जाऊ शकते. वेबसाइटवरील व्यापाराचे तपशील कॉन्ट्रॅक्ट नोटमध्ये नमूद केलेल्या तपशीलांशी जुळत नसल्यास, संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्षाशी त्वरित संपर्क साधा.</div> <div>13. जर तुम्ही चालू खाते, निधीचे पेआउट किंवा सिक्युरिटीजची डिलिव्हरी (जसे असेल तसे) चालू ठेवण्यासाठी विशिष्ट अधिकार दिले असल्यास, एक्सचेंजकडून पेआउट मिळाल्यापासून एका कामकाजाच्या दिवसात तुम्हाला दिले जाणार नाही. अशाप्रकारे, स्टॉक ब्रोकर खालील अटीच्या अधीन राहून तुमच्यासाठी चालू खाते राखेल: अ) तुमच्याकडून अशा अधिकृततेची तारीख असेल, फक्त तुमच्याद्वारे स्वाक्षरी केली जाईल आणि तुम्ही रद्द करू शकता असे कलम असेल.<br/><br/>कोणत्याही वेळी समान.<br/>b) फंड आणि सिक्युरिटीजची वास्तविक सेटलमेंट स्टॉक ब्रोकरद्वारे, तुमच्या पसंतीनुसार, कॅलेंडर तिमाही किंवा महिन्यात किमान एकदा केली जाईल. खाते सेटल करताना, स्टॉक ब्रोकर तुम्हाला 'खात्याचे स्टेटमेंट' पाठवेल ज्यामध्ये निधीसाठी क्लायंट लेजरमधून एक उतारा असेल आणि निधी आणि सिक्युरिटीजच्या सर्व पावत्या/वितरण दर्शविणाऱ्या सिक्युरिटीजच्या रजिस्टरमधून एक उतारा असेल. स्टेटमेंटमध्ये फंड आणि सिक्युरिटीज आणि तारण ठेवलेल्या शेअर्सचे तपशील, जर काही असतील तर ते देखील स्पष्ट केले जाईल. c) सेटलमेंटच्या तारखेला, स्टॉक ब्रोकर थकबाकीसाठी आवश्यक सिक्युरिटीज/निधी ठेवू शकतो आणि पुढील 5 ट्रेडिंग दिवसांसाठी डेरिव्हेटिव्ह मार्जिन दायित्वांची पूर्तता करण्यासाठी अपेक्षित असलेला निधी देखील ठेवू शकतो, एक्सचेंजने निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने मोजला जातो. . रोख बाजारातील व्यवहारांच्या संदर्भात, स्टॉक ब्रोकर सेटलमेंटच्या तारखेपर्यंत क्लायंटकडून देय असलेले फंड आणि सिक्युरिटीजचे संपूर्ण पे-इन दायित्व राखून ठेवू शकतो आणि पुढील दिवसाच्या व्यवसायासाठी, तो व्यवहारांच्या मूल्याच्या मर्यादितपरीत निधी/प्रतिभूती/मार्जिन ठेवू शकतो. अशा दिवशी अंमलात आणले</div> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>रोख बाजारात सेटलमेंट.</p> <p>ड) खात्याच्या स्टेटमेंटवरून किंवा सेटलमेंटवरून उद्भवलेला कोणताही वाद तुम्हाला स्टॉक ब्रोकरच्या निदर्शनास शक्यतो निधी/प्रतिभूती किंवा स्टेटमेंट मिळाल्याच्या तारखेपासून 7 (सात) कामकाजाच्या दिवसांच्या आत लेखी स्वरूपात आणणे आवश्यक आहे. कदाचित. विवाद झाल्यास, विलंब न करता संबंधित स्टॉक एक्स्चेंजच्या गुंतवणूकदारांच्या तक्रार कक्षाकडे प्रकरण लेखी पाठवा.</p> <p>14. जर तुम्ही चालू खाते चालू ठेवण्याचा पर्याय निवडला नसेल आणि एक्सचेंजेसकडून पेआउट मिळाल्याच्या पुढील कामकाजाच्या दिवशी फंड/सिक्युरिटीजचे पे-आउट न मिळाल्यास, कृपया प्रकरण स्टॉक ब्रोकरकडे पाठवा. विवाद झाल्यास, तुम्ही संबंधित स्टॉक एक्स्चेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्षाकडे ताबडतोब लेखी तक्रार नोंदवण्याची खात्री करा.</p> <p>15. ट्रेडिंग दिवसाच्या अखेरीस स्टॉक एक्स्चेंजकडून ट्रेड कन्फर्मेशन अलर्ट/व्यवहारांचे तपशील एसएमएस किंवा ईमेलद्वारे प्राप्त करण्यासाठी कृपया तुमचा मोबाइल नंबर आणि ईमेल आयडी स्टॉक ब्रोकरकडे नोंदवा.</p> |
| <p>ट्रेडिंग मेंबरशिप संपुष्टात आणण्याच्या बाबतीत</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <p>16. जर एखाद्या स्टॉक ब्रोकरने त्याचे सदस्यत्व समर्पण केले असेल, त्याला सदस्यत्वातून काढून टाकले असेल किंवा त्याला डिफॉल्टर घोषित केले जाईल; स्टॉक एक्सचेंज एक सार्वजनिक नोटीस देते ज्यात गुंतवणूकदारांकडून फक्त स्टॉक एक्सचेंजच्या "ट्रेडिंग सिस्टीमवर अंमलात आणलेल्या व्यवहार" संबंधित दाव्यांना आमंत्रित केले जाते. तुम्ही निर्धारित कालावधीत आणि सहाय्यक कागदपत्रांसह संबंधित स्टॉक एक्सचेंजकडे दावा दाखल केल्याची खात्री करा.</p> <p>17. तुम्ही तुमच्या स्टॉक ब्रोकरकडे जमा करू शकणाऱ्या पैसे आणि/किंवा सिक्युरिटीजला दिलेले संरक्षण, विशेषतः डिफॉल्ट किंवा स्टॉक ब्रोकरची दिवाळखोरी किंवा दिवाळखोरी आणि तुम्ही असे पैसे किती प्रमाणात वसूल करू शकता याबद्दल स्वतःला परिचित करा आणि/किंवा सिक्युरिटीज संबंधित स्टॉक एक्स्चेंजच्या उपविधी आणि नियमांद्वारे नियंत्रित केल्या जाऊ शकतात जिथे व्यापार केला गेला आणि गुंतवणूकदार संरक्षण निधीची योजना वेळोवेळी लागू आहे.</p>                                                                 |
| <p>विवाद / तक्रारी</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>18. कृपया लक्षात घ्या की लवादाच्या कार्यवाहीचे तपशील, दलांवावरील दंडात्मक कारवाई आणि गुंतवणूकदारांच्या तक्रारी स्टॉक ब्रोकरस विरुद्ध संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर प्रदर्शित केले जातात.</p> <p>19. जर तुमची समस्या/समस्या/तक्रारी संबंधित स्टॉक ब्रोकर/सब-ब्रोकर द्वारे सोडवली जात नसेल तर तुम्ही हे प्रकरण संबंधित स्टॉक एक्स्चेंजकडे घेऊ शकता. जर तुम्ही तुमच्या तक्रारीच्या निराकरणावर समाधानी नसाल तर तुम्ही हे प्रकरण SEBI कडे वाढवू शकता.</p> <p>20. नोंद घ्या की सर्व स्टॉक ब्रोकर/सब-ब्रोकरसना सेबीने तक्रार नोंदवण्याच्या उद्देशाने तक्रार निवारण विभाग/अनुपालन अधिकाऱ्याचा ई-मेल आयडी नियुक्त करणे अनिवार्य केले आहे.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |